

furrerer med Jærnbanerne. En forretningsdrivende i Aarhus fortalte mig saaledes forleden Dag, at han, naar han sendte Varer fra Aarhus til Limfjordsbhyerne, først sendte dem med det forenede Dampstibselskabs Skibe til Kjøbenhavn, lod dem omlade der, og saa sendte dem fra Kjøbenhavn til Limfjordsbhyerne, hvilket blev ikke saa lidt billigere, end hvis Varerne vare blevne sendte direkte fra Aarhus med Jærnbanen til Limfjordsbhyerne. Hvor det forenede Dampstibsselskab altsaa har Konkurrence, der maa det sætte sine Fragter rimeligt og billigt og endog under den billige Fragt, som Jærnbanerne have, men hvor Selskabet staar uden Konkurrence, hvor Landbruget altsaa er aldeles overgivet til de Herrer's Naade og Unaaide, der maa der betales. Jeg vil med Hensyn til Forbindelsen fra Esbjerg til Hamborg tillade mig at gøre den ærede Minister opmærksom paa en Ting til, som muligvis kunde bidrage til at lette Forholdene i Djebblivet. Jeg vil nemlig henstille til den ærede Minister, at han ikke blot søger at indvirke paa, at Fragterne med Selskabets Skibe blive billigere, men det vilde ogsaa hjælpe en Del, hvis der paa de vigtigste Eksporthage sendtes Ekstratog til de største Pladser saa betids, at Kreaturerne kunde komme i god Tid til Esbjerg og blive omladede direkte fra Bognene til Skibet. Derved vilde der spares mellem 1 og 2 Kroner, antagelig $1\frac{1}{2}$ Kr. pr. Styk, og det var jo ogsaa værd at tage med i disse Tider. Den ærede Minister vil maaske indvende, at der saa ikke vil blive Tid til at hgne Kreaturerne, men det var der dog meget gode Raad for, thi det kan ske allerede paa Afgangstationen, akkurat som i de Tider, da vi sendte Kreaturerne over Landgrænsen. Med lidt Smødekommehed og Velvilje fra den højtærede Trafikministers Side tror jeg godt, at det vilde kunne lade sig gøre.

Jeg skal nu ikke komme dybere ind paa flere Forhold, idet jeg antager, at de Eksempler, jeg har nævnt, ere tilstrækkelige til at vise, at Ondet ikke saa meget har sin Rod i Kontrakten, men at Ondet i Virkeligheden har sin Rod i den uhyre Overmagt, som det forenede Dampstibsselskab har, og den Naade, hvorpaa det har benyttet sig af denne Overmagt over for det danske Landbrug. Det forenede Dampstibsselskab omspænder vel ikke hele Jorden, saaledes som Midgaardormen, men det er dog ganske sikkert, at det omspænder det danske Landbrug og dets Interesser, og uagtet jeg principielt er af samme Ansættelse som den højtærede Minister, at der vil være visse Sansfæltigheder forbundet med at gaa over

til Statsdrift, tror jeg dog, efter som Forholdene have udviklet sig for Landbruget, at der ikke er andre Midler til at komme bort fra de Forhold end i det mindste at prøve paa at etablere en Statsdrift paa den vigtigste Plads — flere kunne jo saa maaske følge efter, hvis det viser sig nødvendigt. Kan dette ikke gennemføres, er jeg af samme Ansættelse som det ærede Medlem fra Binderup, idet jeg da tror, at det vilde være langt heldigere, om Staten holdt sig helt borte fra dette Forhold, fordi der saa dog er Mulighed for, at der kunde opnaas en privat Konkurrence, og det kunde da ogsaa være, at Roden hos Landmændene blev saa stor, at de virkelig en Gang kunde slaa sig sammen om at saa deres Eksporthaver befordrede for egen Regning uden at behøve at ty til det forenede Dampstibsselskabs Naade.

Rosleff: Det ærede Medlem for Randers Amts 4de Valgkreds (Neergaard), som i Jorgaars indledede Forhandlingerne om dette Spørgsmaal, udtalte i Begyndelsen af sit Foredrag, at de Forventninger, man nærede til Dampstibsarten Esbjerg — Parkeston, efter at Subventionen var vedtagen, ikke helt vare blevne skuffede; de vare ikke blevne fuldstændig skuffede, udtalte det ærede Medlem. Nej, det er meget rigtigt, det havde vist ogsaa set meget slemt ud, hvis de helt vare blevne skuffede, men jeg tror dog, at vi kunne være enige om, at vi ere blevne en hel Del skuffede i vore Forventninger. Det ærede Medlem gif videre og udtalte, at det ikke var Selskabets, men Kontraktens Skyld, at Forholdene ikke vare saa gode, som de burde være. Jeg tror, at det ærede Medlem har taget noget fejl deri. Jeg mener rigtignok, at Kontrakten for saa vidt er meget god, naar den blot var bleven overholdt, men den ærede Minister har oplyst, at det er den ikke bleven i sine Enkeltheder, navnligovre i England. Den ærede Minister har jo selv indrømmet, at de Ventilationsvogne, som den Gang bleve lovede, aldrig ere blevne skaffede til Veje, og jeg ved heller ikke, om det Kølerum, der ogsaa var lovet i London til eventuel Lagring af Varerne, nogen Sinde er blevet fuldført eller taget i Brug, derom oplyste den ærede Minister intet. Den ærede Ordfører for Forespørgerne udtalte, at Selskabet med Kontrakten i sin Haand, naar der fremkom Klager, kunde sige, at det var ikke Selskabets, men Kontraktens Skyld. Naar vi imidlertid erindre, at der i Kontrakten staar, at Barmegraden i Skibeue skal være 10 Gr. Celsius i hvert Fald efter 6 Timers Forløb, og at Varerne, naar de komme til